

LAZDIJŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS TARYBA

SPRENDIMAS

DĖL LAZDIJŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS SMURTO ARTIMOJE APLINKOJE PREVENCIJOS KOMISIJOS 2025 METŲ VEIKLOS ATASKAITOS

2026 m. kovo 20 d. Nr. 5TS-898
Lazdijai

Vadovaudamasi Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo 15 straipsnio 4 dalimi, vykdydama Lazdijų rajono savivaldybės smurto artimoje aplinkoje prevencijos komisijos nuostatų, patvirtintų Lazdijų rajono savivaldybės mero 2023 m. birželio 30 d. potvarkiu Nr. 7V-131 „Dėl Lazdijų rajono savivaldybės smurto artimoje aplinkoje prevencijos komisijos sudėties ir Lazdijų rajono savivaldybės smurto artimoje aplinkoje prevencijos komisijos nuostatų patvirtinimo“, 4.3 papunktį, Lazdijų rajono savivaldybės taryba n u s p r e n d ž i a:

1. Pritarti Lazdijų rajono savivaldybės smurto artimoje aplinkoje prevencijos komisijos 2025 metų veiklos ataskaitai (pridedama).
2. Nustatyti, kad šis sprendimas per vieną mėnesį nuo paskelbimo (įteikimo) dienos gali būti skundžiamas pasirinktinai Lietuvos administracinių ginčų komisijos Kauno apygardos skyriui, adresu: A. Juozapavičiaus pr. 57, Kaunas, Lietuvos Respublikos ikiteisminio administracinių ginčų nagrinėjimo tvarkos įstatymo nustatyta tvarka arba Regionų administracinio teismo Kauno rūmams, adresu: A. Mickevičiaus g. 8A, 44312 Kaunas, Lietuvos Respublikos administracinių bylų teisenos įstatymo nustatyta tvarka.

Savivaldybės merė

Ausma Miškinienė

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Lazdijų rajono savivaldybės administracija, 67106 Vilniaus 1, Lazdijai, 67106 Lazdijai, Lietuva (2026-03-24 09:43:54)
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl Lazdijų rajono savivaldybės smurto artimoje aplinkoje prevencijos komisijos 2025 metų veiklos ataskaitos
Dokumento rūšys	-
Dokumento registracijos data ir numeris	2026-03-23 Nr. 5TS-898
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Ausma Miškinienė, Merė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-03-23 17:32:50 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-T
Laiko žymoje nurodytas laikas	2026-03-23 17:33:42 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	EID-SK 2016.2.5.4.97=#160e4e545245452d3130373437303133,AS Sertifitseerimiskeskus,EE
Sertifikato galiojimo laikas	2023-12-11 11:08:30–2026-12-11 11:08:30
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	dvs.lazdijai.lt/ doclogix, Registratorius
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-03-23 17:49:53 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	-
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	RCSC IssuingCA-2,RCSC,VI Registru Centras - i.k. 124110246,LT
Sertifikato galiojimo laikas	2025-01-13 10:51:35–2028-01-13 10:51:35
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	-
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	1
Pridedamo dokumento sudarytojas (-ai)	Jolita Žilionytė, Direktorėdvs.lazdijai.lt/ doclogix, Registratorius
Pridedamo dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl Lazdijų rajono savivaldybės smurto artimoje aplinkoje prevencijos komisijos 2025 metų veiklos ataskaitos
Pridedamo dokumento registracijos data ir numeris	2026-03-12 Nr. 34-951
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DocLogix v12.8.7.0
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2026-03-24 09:43:54)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2026-03-24 09:43:54 atspausdino Indrė Sušinskienė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-

PRITARTA
Lazdijų rajono savivaldybės tarybos
2026 m. d. sprendimu Nr.

LAZDIJŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS SMURTO ARTIMOJE APLINKOJE PREVENCIJOS KOMISIJOS 2025 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

Lazdijų rajono savivaldybės mero 2023 m. birželio 30 d. potvarkiu Nr. 7V-131 „Dėl Lazdijų rajono savivaldybės smurto artimoje aplinkoje prevencijos komisijos sudėties ir Lazdijų rajono savivaldybės smurto artimoje aplinkoje prevencijos komisijos nuostatų patvirtinimo“ patvirtinta Lazdijų rajono savivaldybės smurto artimoje aplinkoje prevencijos komisija (toliau – Komisija). Komisija 2025 metais veikė vadovaudamasi Lietuvos Respublikos apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje įstatymu (toliau – ANSAAĮ), Lazdijų rajono savivaldybės tarybos sprendimais ir kitais teisės aktais.

Komisijos tikslas – koordinuoti smurto artimoje aplinkoje prevencijos priemones savivaldybėje, stiprinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą bei užtikrinti pagalbos teikimą smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems ar nukentėjusiems asmenims. Komisija nagrinėja specializuotos kompleksinės pagalbos, socialinių paslaugų ir asmens sveikatos priežiūros paslaugų teikimo gerinimo klausimus asmenims, patiriantiems smurto pavojų ar keliantiems pavojų kitiems.

2025 metais Komisiją sudarė Lazdijų rajono savivaldybės administracijos Socialinės apsaugos ir sveikatos skyriaus, Alytaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Lazdijų rajono policijos komisariato, Kauno apygardos prokuratūros Alytaus apylinkės prokuratūros, Valstybės vaiko teisių apsaugos ir įvaikinimo tarnybos Alytaus apskrities skyrius, Lazdijų rajono savivaldybės administracijos Švietimo, kultūros ir sporto skyriaus, VšĮ Alytaus apskrities vyrų krizių centro, asociacijos Alytaus miesto moterų krizių centro, Lietuvos probacijos tarnybos Vidurio Lietuvos skyriaus, VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centro, Lazdijų rajono asmenų su negalia draugijos deleguoti atstovai. Remiantis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos rekomendacija, Komisijoje dalyvavo ir savivaldybės jaunimo reikalų koordinatė. Iš viso Komisiją sudaro 12 narių. Komisijos pirmininke paskirta VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centro direktorė Jolita Žilionytė.

POSĖDŽIAI IR VEIKLOS PLANAS

2025 metais įvyko keturi Komisijos posėdžiai, kurių metu buvo nagrinėjami aktualūs smurto artimoje aplinkoje prevencijos, pagalbos organizavimo ir tarpinstitucinio bendradarbiavimo klausimai, taip pat aptarta smurto artimoje aplinkoje situacija Lazdijų rajono savivaldybėje.

Pirmojo Komisijos posėdžio metu, 2025 m. kovo 31 d., protokolu Nr. 74-156 buvo patvirtintas Lazdijų rajono savivaldybės smurto artimoje aplinkoje prevencijos komisijos 2025 metų veiklos planas. Veiklos plane nustatyti šie pagrindiniai Komisijos veiklos uždaviniai:

- Šviesti visuomenę smurto artimoje aplinkoje klausimais, mokyti atpažinti smurto apraiškas, ugdyti nepakantumą visų rūšių smurtui bei įgyvendinti prevencines smurtinio elgesio keitimo priemones.
- Analizuoti, kaip savivaldybėje įgyvendinama apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje politika, smurto prevencijos priemonės ir pagalbos teikimas smurtą patyrusiems ar pavojų patiriantiems asmenims, taip pat kaip sprendžiami klausimai dėl asmenų, keliantys smurto pavojų.
- Stiprinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą bei vykdyti kitas su Komisijos funkcijomis susijusias veiklas.

PREVENCIJOS IR PAGALBOS VEIKLOS REZULTATAI

Lazdijų rajono savivaldybė, siekdama užtikrinti smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems ir smurtą patyrusiems asmenims teikiamos specializuotos kompleksinės pagalbos paslaugų prieinamumą bei prevencijos algoritmo veikimą vietos lygmeniu, yra sudariusi bendradarbiavimo sutartį su Alytaus miesto moterų krizių centru, kuris vykdo specializuotos kompleksinės pagalbos centro funkcijas smurto artimoje aplinkoje prevencijos, apsaugos ir pagalbos teikimo srityse.

2025 metais Komisija stiprino tarpinstitucinį bendradarbiavimą, siekdama užtikrinti savalaikį informacijos apsikeitimą ir efektyvų reagavimą į smurto atvejus. Atsižvelgiant į tai:

- 2025 m. gruodžio 4 d. Komisijos nariai dalyvavo konferencijoje „Saugios ribos: nuo prievartos atpažinimo iki įgalinančių sprendimų“, kurią organizavo Alytaus miesto moterų krizių centras;
- 2025 m. gruodžio 10 d. buvo organizuota apskritojo stalo diskusija „Seksualinis smurtas prieš vaikus artimoje aplinkoje“, kurioje dalyvavo Komisijos nariai, pedagogai, specialistai, tėvai ir kiti suinteresuoti asmenys.

2025 m. rugsėjo 30 d. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija vykdė ANSAAI įgyvendinimo stebėseną ir kvietė savivaldybių administracijų atstovus į nuotolinius apskričių susitikimus, skirtus aptarti savivaldybėms priskirtų funkcijų įgyvendinimą. Susitikime dalyvavo Komisijos pirmininkė, sekretorė ir kiti nariai. Susitikimo metu buvo aptarti šie klausimai:

- smurto artimoje aplinkoje politikos įgyvendinamos ir planuojamos priemonės;
- bendradarbiavimas su nevyriausybinėmis organizacijomis, dirbančiomis šioje srityje;
- bendradarbiavimas su specializuotos kompleksinės pagalbos centrais;
- smurtinio elgesio keitimo programų pavojų keliantiems asmenims įgyvendinimas;
- darbuotojų, dirbančių su pavojų patiriančiais asmenimis, mokymų organizavimas;
- socialines paslaugas teikiančių įstaigų ir organizacijų veiklos viešinimas bei programų įgyvendinimo problematika;

- savivaldybės inicijuotų ir planuojamų priemonių įgyvendinimas apsaugos nuo smurto artimoje aplinkoje srityje.

Vadovaujantis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2024 m. spalio 24 d. įsakymu Nr. A1-699 „Dėl Savivaldybių smurto artimoje aplinkoje prevencijos komisijų veiklos kokybės vertinimo metodikos patvirtinimo“, buvo parengta Lazdijų rajono savivaldybės smurto artimoje aplinkoje prevencijos komisijos veiklos vertinimo kriterijų lentelė, kuri 2025 m. rugsėjo 30 d. pateikta Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai.

LAZDIJŲ RAJONO SAVIVALDYBĖS SMURTO ARTIMOJE APLINKOJE PREVENCIJOS KOMISIJOS 2025 METŲ VEIKLOS PLANO ATASKAITA

Eil. Nr.	Tikslo, uždavinio, priemonės pavadinimas	Vykdymo terminas	Rodikliai	Rezultatai
1 uždavinys – šviesti visuomenę smurto artimoje aplinkoje klausimais, mokyti atpažinti smurto apraiškas, ugdyti nepakantumą visų rūšių smurtui, įgyvendinti prevencines smurtinio elgesio keitimo priemones				
1.1.	Šviesti visuomenę smurto artimoje aplinkoje klausimais, supažindinant su įvairiomis smurto apraiškos formomis, mokyti atpažinti smurto apraiškas, ugdyti nepakantumą visų rūšių smurtui	Nuolat	Šviesti visuomenę bei organizuoti susitikimus. Teikti aktualią informaciją interneto svetainėje www.lazdijai.lt , skirtoje smurtui artimoje aplinkoje mažinti.	Visa aktuali informacija nuolat atnaujinama Lazdijų rajono savivaldybės interneto svetainėje www.lazdijai.lt , skiltyje „Smurtas artimoje aplinkoje“. Skiltyje „Smurtas artimoje aplinkoje“ lankytojai ras dokumentus, susijusius su Komisijos veikla; prevencijos ir pagalbos teikimo planus bei aprašus; algoritmus ir tvarkas, reglamentuojančias, kaip asmenims, patyrusiems smurtą ar esant jo pavojui, teikiamos paslaugos ir pagalba; informaciją apie pagalbos teikimą – įstaigų, socialinių paslaugų ir organizacijų, veikiančių Lazdijų rajono savivaldybėje ir teikiančių pagalbą smurto artimoje aplinkoje atvejais, sąrašą; papildomą informaciją apie smurtą artimoje aplinkoje, parengtą lengvai suprantama kalba, taip pat informaciją gestų kalba ir kt.
1.2.	Savivaldybės interneto svetainėje skelbti ir nuolat atnaujinti informaciją apie Lazdijų rajono savivaldybės teritorijoje veikiančių	Ne rečiau kaip kartą per ketvirtį	Atnaujinama informacija savivaldybės internetinėje svetainėje	Informacija atnaujinama ne rečiau kaip kartą per ketvirtį, o esant poreikiui, ir dažniau. Informacija atnaujinama Lazdijų rajono savivaldybės in-

	įstaigų ir organizacijų, teikiančių socialines paslaugas smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems asmenims ar smurtą patyrusiems asmenims ir smurto artimoje aplinkoje pavojų keliantiems asmenims ir organizuojančių smurtinio elgesio keitimo programų (mokymų) įgyvendinimą, sąrašą		www.lazdijai.lt.	terneto svetainėje www.lazdijai.lt, skiltyje „Smurtas artimoje aplinkoje“.
1.3.	Organizuoti susitikimus su bendruomenėmis smurto artimoje aplinkoje klausimais	Pagal poreikį	Organizuota ne mažiau kaip 2 susitikimai per metus.	2025 m. sausio–gruodžio mėn. Lazdijų r. policijos komisariato bendruomenės pareigūnės suorganizavo 8 preventinius susitikimus su moksleiviais ir gyventojais seniūnijose smurto prevencijos klausimais. 2025 m. gruodžio 10 d. buvo organizuota apskritojo stalo diskusija „Seksualinis smurtas prieš vaikus artimoje aplinkoje“. Visa informacija apie šią diskusiją pateikta Lazdijų rajono savivaldybės interneto svetainėje www.lazdijai.lt.
1.4.	Organizuoti mokymus smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems asmenims ir jų šeimos nariams, smurto artimoje aplinkoje pavojų keliantiems asmenims, tarp jų ir nepilnamečiams, kurie yra linkę smurtauti	Pagal poreikį	Organizuoti mokymai.	2025 m. mokymai smurto artimoje aplinkoje pavojų keliantiems asmenims nebuvo organizuoti, nes nebuvo poreikio – nė vienas asmuo nepanoro juose dalyvauti.
1.5.	Tobulinti specialistų, teikiančių pagalbą nukentėjusiems nuo smurto artimoje aplinkoje asmenims, kompetenciją	Nuolat	Organizuoti mokymai. Mokymus vykdys asociacija Alytaus miesto moterų krizių centras.	2025 m. gruodžio 4 d. Alytaus miesto moterų krizių centras organizavo mokymus tema „Saugios ribos: nuo prievartos atpažinimo iki įgalinančių sprendimų“. 2025 m. gruodžio 10 d. buvo organizuota apskritojo stalo diskusija „Seksualinis smurtas prieš vaikus artimoje aplinkoje“, kurioje dalyvavo Komisijos nariai, pedagogai, specialistai, tėvai ir kiti suinteresuoti asmenys.
2. Uždavins – analizuoti, kaip savivaldybėje įgyvendinama apsaugos nuo smurto artimoje				

aplinkoje, smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir pagalbos smurtą artimoje aplinkoje patyrusiems asmenims ir (ar) smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems asmenims, ir (ar) smurto artimoje aplinkoje pavojų keliantiems asmenims politika.				
2.1.	Pateikti Lazdijų rajono savivaldybės tarybai Lazdijų rajono savivaldybės smurto artimoje aplinkoje prevencijos komisijos 2024 metų veiklos ataskaitą	Iki 2025 m. balandžio 10 d.	Pateikta informacija.	Lazdijų rajono savivaldybės smurto artimoje aplinkoje prevencijos komisijos 2024 metų veiklos ataskaita buvo patvirtinta Lazdijų rajono savivaldybės tarybos 2025 m. kovo 31 d. sprendimu Nr. 5TS-619 „Dėl Lazdijų rajono savivaldybės smurto artimoje aplinkoje prevencijos komisijos 2024 metų veiklos ataskaitos“.
2.2.	Organizuoti Lazdijų rajono savivaldybės smurto artimoje aplinkoje prevencijos komisijos posėdžius	Ne rečiau kaip kas 3 (tris) mėnesius	Organizuoti posėdžiai, surašyti komisijos posėdžių protokolai.	Komisijos posėdžiai 2025 metais buvo suorganizuoti 2025-03-25, 2025-05-20, 2025-07-10 ir 2025-11-11. Komisijos posėdžių protokolai yra įkelti į Lazdijų rajono savivaldybės interneto svetainę www.lazdijai.lt , skiltyje „Smurtas artimoje aplinkoje“, poskiltyje „Protokolai“.
2.3.	Esant poreikiui, teikti Lazdijų rajono savivaldybės tarybai, merui ar savivaldybės administracijos direktoriui siūlymus dėl smurto politikos įgyvendinimo tobulinimo	Nuolat, pagal poreikį.	Pateikti siūlymai.	2025 m. Komisija, esant poreikiui, teikė Lazdijų rajono savivaldybės tarybai, merui ir savivaldybės administracijos direktoriui siūlymus dėl smurto artimoje aplinkoje prevencijos politikos įgyvendinimo tobulinimo. Šie siūlymai prisidėjo prie veiksmingesnio prevencinių priemonių planavimo, tarpinstitucinio bendradarbiavimo stiprinimo ir savivaldybės strategijos gerinimo smurto artimoje aplinkoje mažinimo srityje.
3. Uždavinys - stiprinti tarpinstitucinį bendradarbiavimą ir kt.				
3.1.	Bendradarbiauti su nevyriausybinėmis organizacijomis, kurios rengia ir įgyvendina smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir pagalbos smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems asmenims ar smurtą patyrusiems asmenims teikimo programas	Pagal poreikį	Dalyvauti rengiamose programose.	2025 m. Lazdijų rajone esančios nevyriausybinių organizacijos nerengė ir neįgyvendino smurto artimoje aplinkoje prevencijos programų bei neteikė pagalbos pavojų patiriantiems ar smurtą patyrusiems asmenims, todėl Komisija bendradarbiavimo šioje srityje neįgyvendino.
3.2.	Dalyvauti mokymuose bei	Pagal po-	Kelti profesinę	2025 m. Komisijos nariai da-

	renginiuose, skirtuose kelti kvalifikaciją smurto artimoje aplinkoje prevencijos klausimais	reikį	kompetenciją.	lyvavo mokymuose ir renginiuose smurto artimoje aplinkoje prevencijos klausimais, kas prisidėjo prie jų kvalifikacijos kėlimo ir gebėjimo efektyviau koordinuoti prevencines priemones
3.3.	Organizuoti socialinių paslaugų teikimą smurtą artimoje aplinkoje patyrusiems ir (ar) smurto artimoje aplinkoje pavojų patiriantiems asmenims, ir (ar) smurto artimoje aplinkoje pavojų keliantiems asmenims	Pagal poreikį	Užtikrinti socialines paslaugas, jas užtikrins Lazdijų rajono savivaldybės administracijos Socialinės apsaugos ir sveikatos skyrius, VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centras bei kiti paslaugų teikėjai.	2025 m. sausio–gruodžio mėn. smurto pavojų keliantiems asmenims buvo paruošti 9 sprendimai intensyviai įveikimo pagalbai gauti ir 4 sprendimai laikinam apnavindinimui. Šiomis paslaugomis pasinaudojo 7 asmenys.

SMURTO ARTIMOJE APLINKOJE PREVENCIJOS IR PAGALBOS TEIKIMO NUKENTĖJUSIEMS ASMENIMS LAZDIJŲ RAJONO SAVIVALDYBĖJE 2024–2025 METŲ VEIKLŲ PLANO REZULTATAI

Lazdijų rajono savivaldybės tarybos 2024 m. spalio 11 d. sprendimu Nr. 5TS-494 „Dėl Smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir pagalbos teikimo nukentėjusiems asmenims Lazdijų rajono savivaldybėje 2024–2026 metų veiklų plano patvirtinimo“ yra patvirtintas Smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir pagalbos teikimo nukentėjusiems asmenims Lazdijų rajono savivaldybėje 2024–2026 metų veiklų planas. Smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir pagalbos teikimo nukentėjusiems asmenims Lazdijų rajono savivaldybėje 2024–2026 metų veiklų plano paskirtis – užtikrinti smurto artimoje aplinkoje prevenciją ir pagalbos smurtą artimoje aplinkoje patyrusiems asmenims teikimą Lazdijų rajono savivaldybėje. Šio plano tikslas – mažinti smurto artimoje aplinkoje apraiškas, supažindinti visuomenę ir specialistus su smurto artimoje aplinkoje prevencija. Teikti kompleksinę pagalbą smurtą patyrusiems asmenims. Veiklų plano uždaviniai: šviesti visuomenę smurto artimoje aplinkoje prevencijos klausimais, suteikti teisinę bei socialinę informaciją; kelti specialistų kvalifikaciją; gerinti paslaugų kokybę, prieinamumą, organizuoti renginius, forumus ir pasitarimus; tobulinti paslaugų teikimo smurtą patyrusiems asmenims ir jų šeimos nariams prieinamumą.

I. VISUOMENĖS ŠVIETIMAS IR INFORMAVIMAS

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Data	Įstaiga	Rezultatai
1.	Informacijos sklaida	2024–	VšĮ Lazdijų	2024 m. kovo 13 d., kovo 26 d. ir

	<p>visuomenei apie pagalbos būdus ir priemones asmenims, kurie patyrė ar patiria smurtą artimoje aplinkoje, VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centro interneto svetainėje ir „Facebook“ paskyroje</p>	2026 m.	socialinių paslaugų centras	<p>gegužės 29 d. VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centro interneto svetainėje ir „Facebook“ paskyroje buvo paskelbta informacija apie galimybę asmenims, patiriantiems ar patyrusiems smurtą artimoje aplinkoje, registruotis į individualias ir grupines konsultacijas.</p> <p>2024 m. balandžio 30 d. ir gegužės 20 d. psichologė Asta Puniškienė vedė savitarpio pagalbos grupės užsiėmimus Lazdijų rajono savivaldybės gyventojams tema „Smurtas artimoje aplinkoje“.</p> <p>2024 m. birželio 21 d. ir gruodžio 11 d. buvo paskelbtas skelbimas „Smurtui – ne!“, kuriame nurodyti pagalbos telefonų numeriai. Kiekvieną mėnesį Lazdijų rajono savivaldybės seniūnams ir kitoms savivaldybės įstaigoms elektroniniu paštu buvo siunčiamas organizuojamų veiklų planas apie užsiėmimus, vykstančius įgyvendinant projektą „Kompleksinės paslaugos (KOPA)“.</p> <p>VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centro interneto svetainėje ir „Facebook“ paskyroje buvo paskelbta ši informacija:</p> <p>2025 m. kovo 4 d. – informacinis pranešimas „Stabdykime smurtą artimoje aplinkoje“.</p> <p>2025 m. kovo 4 d. ir 2025 m. balandžio 2 d. – informacija apie socialinių įgūdžių grupės vaikams ir paaugliams užsiėmimą tema „Vaikų pareigos ir atsakomybės. Atpažink smurtą“.</p> <p>2025 m. balandžio 30 d. – informacija apie planuotą grupinę konsultaciją „Nesmurtinės komunikacijos pagrindai“, tačiau nesuirinkus dalyviams konsultacija neįvyko.</p> <p>2025 m. rugpjūčio 5 d. – informacija apie socialinių įgūdžių grupės vaikams ir paaugliams užsiėmimą tema „Darnūs tarpusavyo santykiai šeimoje, nesmur-</p>
--	---	---------	-----------------------------	---

				tinis bendravimas“.
2.	Paskaitų smurto prevencijos klausimais skaitymas mokiniams mokyklose, savivaldybės gyventojams susitikimų seniūnijose metu	2024–2026 m.	Lazdijų rajono policijos komisariatas, Lazdijų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biuras	2024 m. sausio–gruodžio mėn. iš viso suorganizavo 4 susitikimus / paskaitas su moksleiviais ir bendruomenėmis. 2025 m. sausio – gruodžio mėn. Lazdijų r. policijos komisariato bendruomenės pareigūnės suorganizavo 8 prevencinius susitikimus su moksleiviais ir gyventojais seniūnijose.
3.	Tarptautinės kovos su smurtu prieš moteris dienos paminėjimas	2024–2026 m.	Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centras „Židinys“	2024 m. lapkričio 25 d. Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centre „Židinys“ vyko Tarptautinės kovos su smurtu prieš moteris dienos paminėjimas. 2025 m. lapkričio 25 d. Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centre „Židinys“ buvo paminėta Tarptautinė kovos su smurtu prieš moteris diena. Šios dienos minėjimo metu buvo atkreiptas dėmesys į smurto prieš moteris problematiką, jo pasekmes bei prevencijos svarbą. Centro bendruomenė buvo kviečiama prisidėti prie solidarumo akcijos, skatinta pagarba, supratimas ir palaikymas smurtą patyrusioms moterims. Renginio metu vyko pokalbiai apie pagalbos galimybes, emocinę paramą bei saugios aplinkos kūrimą.
4.	Pirmųjų požymių vaiko, patiriančio smurtą šeimoje, atpažinimas	2024 m.	Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centras „Židinys“	Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centras „Židinys“ organizavo intervizijas Lazdijų mokyklos-darželio „Vyturėlis“ ir Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centro „Židinys“ darbuotojams, kurių metu buvo pristatyta, kaip atpažinti pirmuosius vaiko, patiriančio smurtą šeimoje, požymius.
5.	Prevencinis renginys dėl smurto artimoje aplinkoje – „NE 2025 m.“	2025 m.	Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centras „Židinys“	2025 m. gegužės 16 d. socialinės globos centre „Židinys“ vyko prevencinis renginys „NE 2025 m.“, skirtas smurto artimoje aplinkoje prevencijai ir sąmoningumo didinimui. Renginyje dalyvavo Lazdijų

				<p>rajono policijos komisariato bendruomenės pareigūnai, centro darbuotojai ir globėjai.</p> <p>Susitikimo metu buvo aptartos smurto artimoje aplinkoje formos, jo atpažinimo požymiai, galimos pasekmės bei pagalbos būdai. Dalyviai buvo skatinami netoleruoti smurto, drąsiai kalbėti apie problemas ir ieškoti pagalbos. Renginys priminė, kad saugi, pagarbi ir palaikanti aplinka yra kiekvieno bendruomenės nario atsakomybė, o smurtui visada turi būti sakomas aiškus „NE“.</p>
6.	<p>Informacijos sklaida interneto erdvėje, kur kreiptis smurtą artimoje aplinkoje patyrusiam vaikui</p>	2024–2026 m.	<p>Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centras „Židiny“</p>	<p>Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centro „Židiny“ interneto svetainėje www.zidiniovaikai.lt nuolat skelbiama ir atnaujinama informacija, kur galima kreiptis smurtą artimoje aplinkoje patyrusiam vaikui.</p> <p>2025 m. Socialinės globos centras „Židiny“ vykdė informacijos sklaidą interneto erdvėje, siekdamas didinti visuomenės sąmoningumą apie pagalbos galimybes smurtą artimoje aplinkoje patyrusiems vaikams. Centro internetiniuose kanaluose ir socialiniuose tinkluose pateikiama aktuali, aiški ir vaikams bei jų aplinkai suprantama informacija, kur ir kaip kreiptis pagalbos.</p> <p>Dalijamasi kontaktine informacija apie skubios pagalbos numerius, Vaiko teisių apsaugos institucijas, emocinės paramos linijas bei kitas pagalbą teikiančias organizacijas. Taip pat akcentuojama, kad vaikas nėra kaltas dėl patiriamo smurto ir kad pagalbos ieškojimas yra saugus bei būtinas žingsnis.</p> <p>Šia veikla socialinės globos centras „Židiny“ prisideda prie smurto artimoje aplinkoje prevencijos ir saugesnės aplinkos vaikams kūrimo.</p>

7.	Asmens, patyrusio psichologinį smurtą, informacijos pasidalinimas su visuomene / informacijos pasidalinimas apie pagalbą patyrusiems smurtą artimoje aplinkoje	2024–2026 m.	Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centras „Židinys“	Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centro „Židinys“ darbuotojai visose Lazdijų rajono savivaldybės ugdymo įstaigose dalinasi informacija apie galimą pagalbą vaikams patyrusiems smurtą artimoje aplinkoje. 2025 m. Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centras „Židinys“ nuolat vykde informacijos sklaidą visuomenėje, bendruomenėse, įstaigose kurios metu buvo dalijamasi asmens, patyrusio psichologinį ir fizinį smurtą artimoje aplinkoje, patirtimi bei aktualia informacija apie galimas pagalbos formas nukentėjusiems nuo smurto. Šios veiklos tikslas – didinti visuomenės sąmoningumą apie psichologinio ir fizinio smurto žalą, skatinti atpažinti smurto požymius bei drąsinti nukentėjusius asmenis kreiptis pagalbos. Informacijos sklaidos metu buvo akcentuojama, kad smurtas artimoje aplinkoje nėra toleruotinas, o pagalba yra prieinama ir konfidenciali. Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centras „Židinys“, vykdydamas šią veiklą, prisidėjo prie smurto artimoje aplinkoje prevencijos, visuomenės švietimo ir palaikančios, saugios bendruomenės kūrimo.
8.	Savitarpio paramos grupės susitikimas globėjams apie vaikus, patyrusius smurtą artimoje aplinkoje	2024–2026 m.	Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centras „Židinys“	Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centras „Židinys“ suorganizavo 2 savitarpio paramos grupės susitikimus globėjams apie vaikus, patyrusius smurtą artimoje aplinkoje. 2025 m. kovo mėn. buvo organizuotas savitarpio paramos grupės susitikimas globėjams, auginantiems vaikus, patyrusius smurtą artimoje aplinkoje. Susitikimo tikslas – suteikti globėjams emo-

				<p>cinę paramą, stiprinti jų gebėjimus atpažinti vaikų patirto smurto pasekmes bei dalintis patirtimi, iššūkiiais ir veiksmingomis pagalbos strategijomis.</p> <p>Susitikimo metu aptartos smurto artimoje aplinkoje formos ir jų poveikis vaikų emocinei, psichologinei ir elgesio raidai.</p> <p>Dalyviai diskutavo apie dažniausiai pasitaikančius sunkumus globojant traumines patirtis turinčius vaikus, pasidalijo savo patirtimi bei gautomis pagalbos formomis.</p> <p>Taip pat buvo akcentuota saugios, palaikančios aplinkos svarba, emocinio ryšio kūrimas ir globėjų savipagalbos bei savirūpos reikšmė.</p> <p>Savitarpio paramos grupė sudarė galimybę globėjams jaustis išgirstiems, sumažinti patiriamą emocinę įtampą ir stiprinti tarpusavio palaikymo tinklą.</p> <p>Susitikimas prisidėjo prie globėjų kompetencijų stiprinimo ir didesnio pasitikėjimo savo gebėjimais padėti vaikams, patyrusiems smurtą artimoje aplinkoje.</p>
9.	Informacijos apie renginius „Smurtas artimoje aplinkoje“ sklaida interneto erdvėje	2024–2026 m.	Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centras „Židiny“	<p>Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centro „Židiny“ interneto svetainėje www.zidiniovaikai.lt buvo skelbiama, atnaujinama ir viešinama informacija, apie renginius „Smurtas artimoje aplinkoje“.</p> <p>2025 m. nuolat Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centro „Židiny“ interneto svetainėje www.zidiniovaikai.lt ir socialinio tinklo „Facebook“ paskyroje „Vaikai yra vaikai Lazdijų rajonas“ buvo skelbiama, atnaujinama ir viešinama informacija, apie renginius „Smurtas artimoje aplinkoje“.</p>
10.	Susitikimų ciklas „Saugi šeima – laiminga šeima“. Prevencinis	2024 m.	Lazdijų rajono savivaldybės	<p>Buvo suorganizuotas susitikimas su lektoriumi D. Petkausku.</p> <p>2025 m. kovo mėn. Avižienių bi-</p>

	susitikimas „Smurto ir patyčių prevencija“		<p>viešoji biblioteka</p> <p>bliotekoje Lazdijų r. policijos komisariato bendruomenės pareigūnė vedė prevencinį susitikimą „Smurtas artimoje aplinkoje.“</p> <p>2025 m. kovo mėn. Krosnos bibliotekoje įvyko bendruomenės susitikimas su Lazdijų r. policijos komisariato pareigūnėmis. Kalbėta tema „Smurtas artimoje aplinkoje“. Pareigūnės pateikė išsamią ir aiškią informaciją, atsakė į rūpimus klausimus. Bibliotekoje paliko lankstinukų (šie lankstinukai dalinami gyventojams).</p> <p>2025 m. lapkričio mėn. Lazdijų jaunimo centre aktorius Tomas Pūkys vedė monospektaklį „Bukowskis ir kitos beprotybės istorijos“ – monospektaklis, sukurtas pagal Charles'o Bukowski'o kūrybą. Režisierius ir aktorius Tomas Pukys. Kūrinys skirtas atkreipti dėmesį į smurto ir disfunkcinės šeimos padarinius žmogaus gyvenimui (alkoholis, smurtas, depresija, narkotikai, savivertės sutrikimai), skatina ieškoti atsakymų, pagalbos, neužsidaryti savyje (paremta Ch. Bukowski „Arklienos kumpis“, „Moterys“, autoriaus intervių. Dr. Janet Geringer Woititz „Suaugę alkoholikų vaikai“, Dr. Arlene Drake „Vidinis vaikas“).</p> <p>2025 m. lapkričio mėn. Kučiūnų bibliotekoje vyko Lazdijų švietimo centro psichologės Daivos Česnulevičienės paskaita suaugusiems „Smurto nepastebėti negalime: atpažinkime ir užkirskime kelią“. Paskaitos metu lektorė aptarė smurto artimoje aplinkoje prevencijos svarbą, atpažinimo ženklus bei galimus pagalbos būdus. Renginio metu dalyviai sužinojo, kaip kurti saugius ir pagarbius tarpusavio santykius bei kaip reaguoti į smurto</p>
--	--	--	---

				situacijas.
11.	Prevencinis susitikimas „Priklausomybių grėsmės ir emocinė sveikata“	2026 m.	Lazdijų rajono savivaldybės viešoji biblioteka	Veiklos planuojamos vykdyti 2026 m.

II. MOKYMAI IR KVALIFIKACIJOS KĖLIMAS

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Data	Įstaiga	Rezultatai
1.	Socialinių darbuotojų parengimas darbui: kvalifikacijos kėlimas, mokymai, profesinės kompetencijos smurto artimoje aplinkoje prevencijos klausimais ir pagalbos teikimo smurtą patyrusiems asmenims	2024–2026 m.	VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centras	2024 m. rugsėjo 9 d. Lazdijų rajono savivaldybės visuomenės sveikatos biure vyko baziniai savijūdybių prevencijos mokymai, kuriuose dalyvavo 10 VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centro socialinių darbuotojų. 2024 m. gegužės 27 d. Kristina Mišinienė iš Alytaus miesto moterų krizių centro vedė paskaitą apie smurtą ir prekybą žmonėmis, aptardama šių reiškinų priežastis ir pasekmes. 2025 m. gruodžio 4 d. VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centro socialinės darbuotojos darbui su šeimomis ir atvejo vadybininkės dalyvavo mokymuose „Saugios ribos: nuo prievartos atpažinimo iki įgalinančių sprendimų“. Šie mokymai buvo skirti akcijai „16 aktyvizmo dienų prieš smurtą“ paminėti. 2025 m. gruodžio 10 d. VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centro socialiniai darbuotojai dalyvavo mokymuose, kuriuos organizavo VšĮ Lazdijų švietimo centras, tema „Seksualinis smurtas prieš vaikus artimoje aplinkoje“.
2.	Smurto artimoje aplinkoje atpažinimas	2024 m.	VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centras	Suplanuota veikla nebuvo įvykdyta.
3.	„Konfliktai darbe ir su artimaisiais. Konstruktyvaus bendravimo taisyklės“	2024 m.	VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centras	2024 m. birželio 13 d. socialinė darbuotoja, Koordinatorė Bendruomeninių šeimos namų funkcijų vykdymui dalyvavo nuotoliniuose mokymuose „Konfliktai darbe ir su

				artimaisiais. Konstruktyvaus bendravimo taisyklės“.
4.	„Smurtas ir jo pasekmės vaiko raidai“	2024–2026 m.	VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centras	Veiklos planuojamos vykdyti 2026 m.
5.	Psichologo paskaita „Fizinis smurtas ir jo pasekmės vaiko raidai“	2024–2026 m.	VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centras	Įgyvendinant projektą „Kompleksinės paslaugos (KOPA)“ 2024 m. balandžio 15 d. psichologė Daiva Česnulevičienė vedė grupinę konsultaciją tėvams tema „Vaikas patyčių ar smurto situacijoje: kaip reaguoti tėvams?“. 2024 m. gegužės 20 d. psichologė Asta Puniškienė vedė savitarpio pagalbos grupės užsiėmimą Lazdijų rajono savivaldybės gyventojams tema „Smurtas artimoje aplinkoje“.
6.	Smurto atpažinimas / kas yra smurtas, jo formos ir kaip jį atpažinti	2024 m.	Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centras „Židinys“	Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centro „Židinys“ darbuotojai dalyvavo psichologės Živilės Medvedevos paskaitoje apie smurto atpažinimą / kas yra smurtas, jo formos ir kaip jį atpažinti.
7.	Nukentėjusiojo saugumo užtikrinimas / Saugios aplinkos globojamiems vaikams, patyrusiems smurtą artimoje aplinkoje, užtikrinimas	2025 m.	Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centras „Židinys“	2025 rugsėjo 18 d. buvo organizuoti 4 ak. val. mokymai, skirti globėjams. Mokymus vedė kvalifikuoti Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centro „Židinys“ specialistai, mokymuose dalyvavo 11 globėjų. Mokymų tikslas – stiprinti dalyvių žinias ir praktinius gebėjimus, susijusius su nukentėjusiojo saugumo užtikrinimu bei saugios, emociškai palaikančios aplinkos kūrimu globojamiems vaikams. Mokymų metu aptartos pagrindinės smurto artimoje aplinkoje formos, jų poveikis vaikų emociškai ir psichologinei būklei bei elgesiui. Dalyviai supažindinti su saugumo planavimo principais, rizikos veiksnių atpažinimu, reagavimo į krizines situacijas būdais bei tarpinstitucinio bendradarbiavimo svarba. Taip pat buvo nagrinėjami praktiniai pa-

				<p>vyzdžiai, kaip kasdienėje aplinkoje užtikrinti vaiko fizinį ir emocinį saugumą.</p> <p>Mokymuose akcentuota globėjų vaidmens svarba kuriant stabilią, nuspėjamą ir palaikančią aplinką, padedančią vaikams atkurti saugumo jausmą ir pasitikėjimą suaugusiais. Dalyviai turėjo galimybę užduoti klausimus, dalintis patirtimi ir aptarti kylančius iššūkius.</p> <p>Mokymai prisidėjo prie dalyvių kompetencijų stiprinimo, didesnio pasirengimo atpažinti grėsmes vaiko saugumui bei efektyviau reaguoti į situacijas, susijusias su vaikų, patyrusių smurtą artimoje aplinkoje, apsauga.</p>
8.	Konfliktų sprendimo būdai	2025 m.	Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centras „Židinyš“	<p>2025 m. liepos mėn. buvo organizuoti 4 ak. val. mokymai, skirti šeiminių namų darbuotojams, siekiant stiprinti jų gebėjimus atpažinti konfliktines situacijas ir taikyti konstruktyvius konfliktų sprendimo būdus kasdienėje veikloje su vaikais ir paaugliais.</p> <p>Mokymus vedė ir juos moderavo Lazdijų rajono policijos komisariato bendruomenės pareigūnė.</p> <p>Mokymų metu aptartos dažniausiai pasitaikančios konfliktų priežastys, emocijų vaidmuo konfliktinėse situacijose bei efektyvios komunikacijos svarba. Dalyviai supažindinti su konstruktyvaus bendravimo principais, aktyvaus klausymosi, emocijų įvardijimo, ribų nustatymo ir problemų sprendimo strategijomis.</p> <p>Praktinėje mokymų dalyje buvo analizuojamos realios situacijos, aptariami galimi reagavimo būdai ir taikomi praktiniai pratimai, padedantys ugdyti savikontrolę, empatiją ir bendradarbiavimą.</p> <p>Taip pat akcentuota pozityvaus pavyzdžio reikšmė. Mokymai prisidėjo prie dalyvių kompetencijų stiprinimo, didesnio pasitikėjimo sprendžiant konfliktines situacijas bei saugios ir pagarbaus</p>

				bendravimo aplinkos kūrimo.
9.	Vaiko gerovės srityje dirbančių specialistų veiksmai pagal kompetenciją reaguojant į smurto atvejus, pagalbos priemonės	2026 m.	Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centras „Židinsys“	Veiklos planuojamos vykdyti 2026 m.

III. RENGINIAI, FORUMAI, PASITARIMAI, PASKAITOS

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Data	Įstaiga	Rezultatai
1.	Pozityvios tėvystės mokymai tėvams / globėjams	2024–2026 m.	VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centras	Įgyvendinant projektą „Kompleksinės paslaugos (KOPA)“ buvo vykdomi pozityvios tėvystės mokymai tėvams / globėjams: 2024 m. vasario mėn. (2 kartai) 2024 m. spalio mėn. (9 kartai) 2024 m. lapkričio mėn. (7 kartai) 2024 m. gruodžio mėn. (2 kartai) 2025 m. liepos mėn. (2 kartai) 2025 m. rugpjūčio mėn. (3 kartai) 2025 m. rugsėjo mėn. (1 kartas) 2025 m. lapkričio mėn. (2 kartai) Nuotolinės konsultacijos vyko: 2025 m. lapkričio mėn. (3 kartai) 2025 m. gruodžio 3 d. (4 kartai).
2.	Smurtas artimoje aplinkoje: kur kreiptis pagalbos ir kaip atpažinti. Pagalbos galimybės Lazdijų rajono savivaldybėje	2024–2026 m.	VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centras	Įgyvendinant projektą „Kompleksinės paslaugos (KOPA)“ socialinė darbuotoja, koordinatore bendruomeninių šeimos namų funkcijų vykdymui, viešino ir skelbė informaciją apie pagalbos galimybes asmenims, patyrusiems sunkumų Lazdijų rajono savivaldybės gyventojams: 2024 m. rugpjūčio 29 d. – Seirijų miestelyje; 2024 m. rugsėjo 23 d. – Užimtumo tarnyboje; 2024 m. lapkričio 12 d. – Seiliūnų kaime; 2024 m. lapkričio 13 d. – Užimtumo tarnyboje; 2024 m. lapkričio 27 d. – Metelių kaime; 2025 m. balandžio 10 d. – Lazdijų rajono savivaldybės viešojoje bibliotekoje, Teizų

				<p>filiale; 2025 m. gegužės 14 d. – VšĮ Lazdijų švietimo centre, Veisiejų šeimos centre; 2025 m. birželio 13 d. – Užimtumo tarnyboje; 2025 m. birželio 15 d. – Kapčiamiesčio šeimos šventėje; 2025 m. rugsėjo 12 d. – „Lazdijų ruduo“ šventėje; 2025 m. rugsėjo 24 d. – Užimtumo tarnyboje.</p>
3.	Smurtas prieš vaikus: prevencija ir pagalba	2025 m.	VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centras	<p>Įgyvendinant projektą „Kompleksinės paslaugos (KOPA)“ buvo vykdomi šie užsiėmimai: 2024 m. balandžio 15 d. – psichologė Daiva Česnulevičienė vedė grupinę konsultaciją tėvams tema „Vaikas patyčių ar smurto situacijoje: kaip reaguoti tėvams?“. 2024 m. gegužės 20 d. – psichologė Asta Puniškienė vedė savitarpio pagalbos grupės užsiėmimą Lazdijų rajono savivaldybės gyventojams tema „Smurtas artimoje aplinkoje“. 2025 m. liepos 2 d. ir 9 d. – VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centro socialinės darbuotojos vedė socialinių įgūdžių grupės vaikams ir paaugliams užsiėmimus tema „Draugystės galia: kaip būti geru draugu ir spręsti konfliktus be smurto?“. Apie šiuos užsiėmimus informacija buvo paskelbta VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centro interneto svetainėje bei „Facebook“ paskyroje: „VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centras“ ir „Kompleksinės paslaugos šeimai Lazdijų rajono savivaldybėje“.</p>
4.	Ar tikrai reikia kentėti – smurtas artimoje aplinkoje. Pagalbos galimybės Lazdijų rajono savivaldybėje	2025 m.	VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centras	<p>Įgyvendinant projektą „Kompleksinės paslaugos (KOPA)“, 2024 m. gegužės 20 d. psichologė Asta Puniškienė vedė savitarpio pagalbos grupės užsiėmimą Lazdijų rajono gyventojams tema „Smurtas artimoje aplinkoje“.</p>
5.	Pasitarimas „Pagalbos	2024–	VšĮ Lazdijų	2024 m. liepos 26 d. Alytaus ap-

	priemonės ir būdai šeimoms, kuriose asmenys patyrė ar patiria smurtą artimoje“	2026 m.	socialinių paslaugų centras	skrities vyriausiojo policijos komisariato Lazdijų rajono policijos komisariato bendruomenės pareigūnė R. Ribinskienė ir VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centro socialinė darbuotoja V. Vaitkevičienė organizavo prevencinę priemonę „Būkime vieninga bendruomenė, kurioje nėra vietos smurtui artimoje aplinkoje“. Lankėsi namuose pas asmenis, kurie patyrė ar patiria smurtą.
6.	Smurto artimoje aplinkoje netoleravimo skatinimo paskaitos-susitikimai bendruomenėje	2024–2026 m.	Lazdijų rajono policijos komisariato bendruomenės pareigūnas	2024 m. sausio–gruodžio mėn. iš viso suorganizavo 24 susitikimus / paskaitas su moksleiviais ir bendruomenėmis, taip pat 1 tarpinstitucinį susirinkimą su Lazdijų rajono savivaldybės administracijos atstovais, specializuotos kompleksinės pagalbos centrais ir kitomis suinteresuotomis institucijomis, socialiniais partneriais dėl smurto artimoje aplinkoje netoleravimo skatinimo. 2025 m. sausio–gruodžio mėn. Lazdijų r. policijos komisariato bendruomenės pareigūnės suorganizavo 7 prevencinius susitikimus / paskaitas bendruomenėse dėl smurto artimoje aplinkoje netoleravimo skatinimo.
7.	Paskaita Trečiojo amžiaus universiteto klausytojams „Saugi senatvė: smurto prevencija ir parama senjorams“	2024 m.	VšĮ Lazdijų švietimo centras	2024 m. gruodžio 17 d. buvo suorganizuota paskaita Trečiojo amžiaus universiteto klausytojams „Saugi senatvė: smurto prevencija ir parama senjorams“.
8.	Psichologo paskaita apie patiriamą smurtą	2024 m.	Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centras „Židiny“	Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centras „Židiny“ organizavo psichologės Daivos Česnulevičienės paskaitą apie patiriamą smurtą šeiminiuose namuose gyvenantiems vaikams.
9.	Smurto artimoje aplinkoje prevencija	2024–2026 m.	Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos	Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centras „Židiny“ nuolat vykdo smurto artimoje aplinkoje prevenciją su

			centras „Židinys“	globėjais ir globojamais (rūpimais) vaikais. 2025 m. Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centras „Židinys“ sistemingai vykdė smurto artimoje aplinkoje prevenciją su globėjais (rūpintojais), budinčiais globotojais, šeiminių namų darbuotojais ir globojamais (rūpimais) vaikais.
10.	Psichologo paskaita, rekomendacijos, kaip valdyti psichologinį smurtą	2025 m.	Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centras „Židinys“	2025 m. spalio 10 d. buvo organizuota psichologės Ž. Medvedevos paskaita, skirta globėjams ir Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centro „Židinys“ specialistams, dirbantiems su vaikais, patiriančiais ar patyrusiais psichologinį smurtą. Paskaitos tikslas – suteikti dalyviams teorinių žinių ir praktinių rekomendacijų, kaip atpažinti psichologinio smurto formas, jų pasekmes bei veiksmingus reagavimo ir pagalbos būdus. Pakaitoje dalyvavo 3 centro specialistai ir 8 globėjai (rūpintojai). Paskaitos metu aptartos psichologinio smurto apraiškos, tokios kaip nuolatinė kritika, menkinimas, grasinimai, emocinis atstūmimas ir manipuliacija, taip pat jų poveikis vaikų emocinei savi-jautai, savivertei ir elgesiui. Psichologė pateikė rekomendacijas, kaip tinkamai reaguoti į psichologinio smurto situacijas, stiprinti vaikų emocinį saugumą, atkurti pasitikėjimą bei ugdyti emocijų atpažinimo ir savireguliacijos įgūdžius. Taip pat buvo akcentuota globėjų ir suaugusiųjų vaidmens svarba kuriant palaikančią, pagarbią ir saugią aplinką, bei bendradarbia-vimo su pagalbos specialistais reikšmė. Dalyviai turėjo galimy-bę užduoti klausimus, aptarti praktines situacijas ir gauti profe-sionalias rekomendacijas. Paskaita prisidėjo prie dalyvių kompetencijų stiprinimo, geres-

				nio psichologinio smurto atpažinimo bei efektyvesnio reagavimo, siekiant apsaugoti vaikus ir užtikrinti jų emocinę gerovę.
11.	Pasitarimas „Pagalbos smurtą patyrusiam asmeniui teikimas“	2025 m.	Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centras „Židinyš“	<p>2025 m. sausio mėn. buvo organizuotas pasitarimas, skirtas visiems Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centro „Židinyš“ darbuotojams siekiant aptarti pagalbos teikimo smurtą patyrusiems vaikams galimybes, iššūkius ir gerąją praktiką. Pasitarimo tikslas – stiprinti tarpusavio bendradarbiavimą ir užtikrinti savalaikę, koordinuotą bei veiksmingą pagalbą nukentėjusiems nuo smurto.</p> <p>Pasitarimo metu aptarti pagalbos teikimo etapai, nuo smurto atpažinimo ir saugumo užtikrinimo iki psichologinės, socialinės ir teisinės pagalbos organizavimo. Darbuotojai diskutavo apie institucijų atsakomybes, informacijos perdavimo svarbą, pagalbos prieinamumą ir nukentėjusiųjų poreikių vertinimą.</p> <p>Pasitarimas prisidėjo prie darbuotojų tarpinstitucinio bendradarbiavimo stiprinimo, aiškesnio pagalbos teikimo proceso supratimo bei efektyvesnio reagavimo į smurto atvejus.</p>
12.	Diskusija „Kaip galima sumažinti patiriamas patyčias?“	2025 m.	Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centras „Židinyš“	<p>2025 m. balandžio mėn. savitarpio pagalbos grupės metu Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centro „Židinyš“ specialistų buvo organizuota diskusija, skirta globėjams, siekiant aptarti patyčių reiškinių, jo priežastis ir galimus prevencijos bei reagavimo būdus. Diskusijoje dalyvavo 7 globėjai (rūpintojai) ir 1 budintis globotojas. Diskusijos tikslas – didinti dalyvių sąmoningumą apie patyčių poveikį vaikų emocinei ir psichologinei gerovei bei skatinti konstruktyvių sprendimų paiešką. Diskusijos metu aptartos dažniausiai pasitaikančios patyčių formos, įskaitant žodines, socialines ir elektronines patyčias,</p>

				bei jų pasekmės vaikų savivertei, emocinei būklei ir elgesiui. Dalyviai dalijosi asmenine ir profesine patirtimi, įvardijo kylančius iššūkius ir veiksmingas priemones, padedančias mažinti patyčių riziką. Taip pat buvo akcentuota saugios ir palaikančios aplinkos svarba, atviro bendravimo skatinimas, emocinio raštingumo ugdymas ir suaugusiųjų vaidmuo laiku atpažįstant patyčių požymius bei reaguojant į juos. Diskusijos metu išryškėjo bendradarbiavimo tarp globėjų, švietimo įstaigų ir specialistų reikšmė. Diskusija prisidėjo prie dalyvių gebėjimų stiprinimo, didesnio pasirengimo atpažinti ir mažinti patyčias bei kurti saugesnę, pagarbą aplinką vaikams.
13.	Paskaita „Vaikai, patyrę smurtą artimoje aplinkoje, šalia mūsų“	2026 m.	Lazdijų rajono savivaldybės socialinės globos centras „Židinyš“	Veiklos planuojamos vykdyti 2026 m.
14.	„Nebijok ir būk išgirstas“ smurto artimoje aplinkoje prevencijai skirta informacinė pamokavalandėlė su bendruomenės policijos pareigūnu vaikams, paaugliams 10–14 m.	2024 m.	Lazdijų rajono savivaldybės viešoji biblioteka	Informacinė pamokavalandėlė su Lazdijų rajono policijos komisariato bendruomenės policijos pareigūnu vaikams, paaugliams 10–14 m. – 2 susitikimai.
15.	Diskusijos, individualūs pokalbiai. Atvirame ir mobiliame darbe pagal poreikį diskutuojama su jaunuoliais apie smurtą, stengiamasi jaunuoliams sukurti saugią aplinką. Jaunuoliai informuojami apie galimas pagalbos priemones ir organizacijas, kurios gali padėti smurto aukoms	2024–2026 m.	Lazdijų rajono savivaldybės viešoji biblioteka	Vyko 40 individualių pokalbių. Jaunuoliai buvo informuojami apie galimas pagalbos priemones ir organizacijas, kurios gali padėti smurto aukoms.

IV. PAGALBOS TEIKIMO PRIEMONĖS

Eil. Nr.	Priemonės pavadinimas	Data	Įstaiga	Rezultatai
1.	Asmenų skundų nagrinėjimas, ikiteisminių tyrimų atlikimas nukentėjusiems nuo smurto artimoje aplinkoje	2024–2026 m.	Lazdijų rajono policijos komisariatas	2024 m. sausio 1 d.–gruodžio 31 d. laikotarpiu Alytaus apskrities vyriausiojo policijos komisariato Lazdijų rajono policijos komisariate iš viso buvo registruota 416 pranešimų dėl smurto artimoje aplinkoje, iš jų: 27 atvejais pradėti ikiteisminiai tyrimai dėl pasitvirtinusio smurto artimoje aplinkoje ir 23 atvejais pradėti įvykio aplinkybių patikslinimai dėl smurto artimoje aplinkoje. 2025 m. sausio–gruodžio mėn. Lazdijų r. policijos komisariate iš viso buvo registruoti 359 pranešimai dėl smurto artimoje aplinkoje, iš jų: pradėta 19 ikiteisminių tyrimų dėl pasitvirtinusio smurto artimoje aplinkoje (3 atvejais, kai nuo smurto artimoje aplinkoje nukentėjo nepilnamečiai asmenys) ir pradėti 25 įvykių aplinkybių patikslinimai dėl smurto artimoje aplinkoje. 2025 m. sausio–gruodžio mėn. Lazdijų r. policijos komisariato pareigūnai buvo išdavę 134 smurto artimoje aplinkoje orderius pavojų keliantiems asmenims, 8 atvejais smurto artimoje aplinkoje orderiai buvo nutraukti.
2.	Nukentėjusių nuo smurto artimoje aplinkoje asmenų apgyvendinimas	2024–2025 m.	VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centras	2025 metais VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centre nebuvo poreikio apgyvendinti nuo smurto nukentėjusius asmenis – apgyvendinimo paslaugos buvo teikiamos tik smurto pavojų keliantiems asmenims.
3.	Mediacijos paslaugos asmenims / šeimoms	2024–2026 m.	VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centras	Mediacijos paslaugos asmenims / šeimoms: 2024 metais mediacijos paslauga pasinaudojo 30 asmenų.

				2025 metais mediacijos paslauga pasinaudojo 78 asmenys.
4.	Socialinių įgūdžių grupės vaikams ir paaugliams	2024–2026 m.	VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centras	Socialinių įgūdžių grupės vaikams ir paaugliams buvo suorganizuotos: 2024 m. sausio mėn. (5 kartus) 2024 m. vasario mėn. (4 kartai) 2024 m. kovo mėn. (4 kartai) 2024 m. balandžio mėn. (2 kartai) 2024 m. gegužės mėn. (2 kartai) 2024 m. birželio mėn. (5 kartai) 2024 m. gruodžio mėn. (3 kartai) 2025 m. kovo mėn. (2 kartai) 2025 m. balandžio mėn. (2 kartai) 2025 m. rugpjūčio mėn. (4 kartai)
5.	Savitarpio pagalbos grupės asmenims, nukentėjusiems nuo smurto artimoje aplinkoje	2024–2026 m.	VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centras	Įgyvendinant projektą „Kompleksinės paslaugos (KOPA)“ buvo vykdomi savitarpio pagalbos grupių užsiėmimai: 2024 m. gegužės 20 d. – psichologė Asta Puniškienė vedė savitarpio pagalbos grupės užsiėmimą Lazdijų rajono gyventojams tema „Smurtas artimoje aplinkoje“. 2025 m. rugpjūčio 12 d., 19 d. ir 26 d. – VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centro socialinės darbuotojos vedė savitarpio pagalbos grupes tema „Darnūs tarpusavio santykiai šeimoje, nesmurtinis bendravimas“. Apie šiuos užsiėmimus informacija buvo paskelbta VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centro interneto svetainėje ir „Facebook“ paskyroje.
6.	Pozityvios tėvystės mokymai	2024–2026 m.	VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centras	Įgyvendinant projektą „Kompleksinės paslaugos (KOPA)“ buvo vykdomi pozityvios tėvystės mokymai: 2024 m. sausio mėn. (2 kartai) 2024 m. vasario mėn. (2 kartai) 2024 m. spalio mėn. (9 kartai) 2024 m. lapkričio mėn. (7 kartai) 2024 m. gruodžio mėn. (2 kartai) 2025 m. liepos 9 d. (2 kartai) 2025 m. rugpjūčio 6 d. (3 kartai) 2025 m. rugsėjo 10 d. (1 kartas)

				2025 m. lapkričio 4 d. (8 kartai) 2025 m. gruodžio 3 d. (3 kartai)
7.	Vaikų priežiūra	2024– 2026 m.	VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centras	Veiklos planuojamos vykdyti 2026 m.
8.	Individualios / grupinės psichologo konsultacijos smurtą patyrusiems asmenims	2024– 2026 m.	VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centras	Įgyvendinant projektą „Kompleksinės paslaugos (KOPA)“: 2024 m. kovo 13 d., kovo 26 d. ir gegužės 29 d. VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centro interneto svetainėje ir „Facebook“ paskyroje buvo skelbiama informacija apie galimybę asmenims, kurie patiria arba patyrė smurtą artimoje aplinkoje, registruotis į individualias ir grupines konsultacijas projekte. 2025 m. rugsėjo 25 d. buvo paskelbta informacija apie galimybę asmenims, kurie patiria arba patyrė smurtą artimoje aplinkoje, registruotis į individualias ir grupines konsultacijas.
9.	Psichologo konsultacijos šeimai / asmeniui namuose, kuris patyrė ar patiria smurtą artimoje aplinkoje	2024– 2026 m.	VšĮ Lazdijų socialinių paslaugų centras	Įgyvendinant projektą „Kompleksinės paslaugos (KOPA)“ 2024 m. psichologo konsultacijomis asmens ar šeimos namuose pasinaudojo 27 asmenys, iš kurių 8 asmenys patyrė arba patiria smurtą artimoje aplinkoje.
10.	Priklausomybių gydymo paslauga	2024– 2026 m.	Lazdijų rajono savivaldybės administracijos Socialinės apsaugos ir sveikatos skyrius	8 asmenims buvo taikytas medikamentinis gydymas metams. 1 asmuo išvyko ilgalaikiam gydymui į įstaigą. 2025 metais 94 asmenims buvo suteiktos paslaugos, skirtos padėti gauti priklausomybių (nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų bei azartinių lošimų) gydymą. 8 asmenims taikytas vienerių metų medikamentinis gydymas. Visiems 94 asmenims buvo teikiamos individualios priklausomybių konsultanto konsultacijos.
11.	Užimtumo skatinimo ir motyvavimo paslaugos nedirbantiems ir	2024– 2026 m.	Lazdijų rajono savivaldybės administracijos	Užimtumo didinimo paslaugos buvo suteiktos 146 asmenims; tikslinėms grupėms palydėti ir

socialinę paramą gaunantiems asmenims		<p>Socialinės apsaugos ir sveikatos skyrius</p> <p>padėti joms gauti socialines, sveikatos, švietimo ir kitas paslaugas – 20 asmenų; sveikatos paslaugos, kai buvo nustatytas darbingumo arba neįgalumo lygis – 3 asmenims; socialiniams įgūdžiams ir (ar) motyvacijai dirbti įgyti – 57 asmenims; padėti asmenims vykdyti darbo pareigas ir prižiūrėti ar slaugyti šeimos narių ar kartu gyvenantį asmenį, ar padėti pašalinti kitas darbo ir šeimos gyvenimo derinimo kliūtis – 3 asmenims; įsiskolinimų turintiems asmenims paskatinti sugrįžti į darbo rinką – 60 asmenims; individualios priklausomybių konsultantų konsultacijos teikiamos rizikingai ir žalingai alkoholi vartojantiems asmenims – 59 asmenims; Odontologo paslaugos (protezavimas išimamais protezais) – 10 asmenų; transporto su palydėjimu ir pagalba paslaugos – 70 asmenų. Dalyvauta priemonėse, skirtose asmenims įveiklinti – 45 asmenys. Finansinio raštingumo mokymai – tai individualūs ar grupiniai mokymai, siekiant gerinti asmenų finansinį raštingumą, suteikiant naudingų žinių apie asmeninio biudžeto valdymą, pajamas, išlaidas, finansinius įsipareigojimus. Mokymai organizuojami 4 kartus per metus. Dalyvavo 40 asmenų. Psichologo konsultacijose dalyvavo 60 asmenų. Siekiant mažinti nedarbą savivaldybėje 2025 m. organizuoti susitikimai su nedirbančiais asmenimis, darbdaviais, užimtumo tarnybos atstovais, seniūnais. Užimtumo didinimo programoje dalyvavo 117 asmenų. 110 paslaugose ir 7 priemonėse. Programą baigusiu</p>
---------------------------------------	--	---

			<p>asmenų skaičius – 51.</p> <p>Suorganizuota 13 susitikimų Atvejo komandos posėdžio metu su darbo rinkai besirengiančiais asmenimis, kuriuose dalyvavo Užimtumo tarnybos atstovai, vietos seniūnai, savivaldybės atstovai. Po suteiktų paslaugų išdarbino 7 asmenys, 3 nustatytas dalyvumas, 8 asmenims taikytas medikamentinis gydymas. Paslaugos, skirtos tikslinėms grupėms palydėti ir padėti joms gauti socialines sveikatos, švietimo ir kitas paslaugas – 27 asmenims buvo teikta palydėjimo paslauga pas gydytojus. Paslaugos, skirtos socialiniams įgūdžiams ir (ar) motyvacijai dirbti įgyti – 70 asmenų dalyvavo motyvacinuose mokymuose. Paslaugos, skirtos išsiskolinimų turintiems asmenims – 64 teikiamos teisininko paslaugos ir finansinio raštingumo mokymai. Paslaugos, skirtos padėti asmenims atvykti iš nuolatinės gyvenamosios vietos į paslaugų teikimo ir (arba) priemonių organizavimo vietą – 103. Paslaugos, skirtos padėti gauti priklausomybių nuo alkoholio, narkotinių, psichotropinių ir kitų psichiką veikiančių medžiagų, azartinių žaidimų gydymą – 94 asmenims. 8 asmenims taikytas medikamentinis gydymas metams. Odontologo paslaugos – 10 asmenų. 110 asmenų teikiamos konsultavimo, informavimo paslaugos.</p> <p>Užimtumo tarnybos duomenimis, 2025 m. 16 % asmenų tapo užimtais pasibaigus dalyvavimui Užimtumo didinimo programoje (UDP), viršydami planuotą rodiklį – 14 %. Kadangi paslaugas gauna tik asmenys, turintys darbo rinkai besirengiančio statusą, neįsidarbinimo priežastys dažniausiai yra šios: priklausomybės, išsiskolinimai, motyvacijos darbui stoka, socialinių įgū-</p>
--	--	--	--

			<p>džių stoka. Visų pirma, būtina pašalinti šias neįsidarbinimo priežastis, o tai užtrunka ilgą laiką. Tik tuomet galima pasiūlyti asmeniui darbą.</p> <p>Rodikliai laikomi asmenys, kurie: baigę dalyvauti Užimtumo didinimo programoje įsidarbina per šešis mėnesius; įsigyja individualią veiklą; pradeda prižiūrėti ar slaugyti šeimos narių; pradeda mokytis; asmeniui taikomas medikamentinis gydymas.</p>
--	--	--	--

Komisijos pirmininkė

Jolita Žilionytė

DETALŪS METADUOMENYS	
Dokumento sudarytojas (-ai)	Viešoji įstaiga Lazdijų socialinių paslaugų centras, Kauno g. 8, Lazdijai 67129, 67128 Lazdijai, Lietuva (2026-03-24 09:43:54)
Dokumento pavadinimas (antraštė)	Dėl Lazdijų rajono savivaldybės smurto artimoje aplinkoje prevencijos komisijos 2025 metų veiklos ataskaitos
Dokumento rūšys	-
Dokumento registracijos data ir numeris	2026-03-12 Nr. 34-951
Dokumento gavimo data ir dokumento gavimo registracijos numeris	-
Dokumento specifikacijos identifikavimo žymuo	ADOC-V1.0
Parašo paskirtis	Pasirašymas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	Jolita Žilionytė, Direktorė
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-03-06 13:25:52 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-XL
Laiko žymoje nurodytas laikas	2026-03-06 13:26:50 (GMT+02:00)
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	EID-SK 2016.2.5.4.97=#160e4e545245452d3130373437303133,AS Certifitseerimiskeskus,EE
Sertifikato galiojimo laikas	2023-06-20 12:18:49–2028-06-18 23:59:59
Parašo paskirtis	Registravimas
Parašą sukūrusio asmens vardas, pavardė ir pareigos	dvs.lazdijai.lt/ doclogix, Registratorius
Parašo sukūrimo data ir laikas	2026-03-12 08:30:08 (GMT+02:00)
Parašo formatas	XAdES-EPES
Laiko žymoje nurodytas laikas	-
Informacija apie sertifikavimo paslaugos teikėją	RCSC IssuingCA-2,RCSC,VI Registru Centras - i.k. 124110246,LT
Sertifikato galiojimo laikas	2025-01-13 10:51:35–2028-01-13 10:51:35
Informacija apie būdus, naudotus metaduomenų vientisumui užtikrinti	-
Pagrindinio dokumento priedų skaičius	-
Pagrindinio dokumento pridedamų dokumentų skaičius	-
Programinės įrangos, kuria naudojantis sudarytas elektroninis dokumentas, pavadinimas	DocLogix v12.8.7.0
Informacija apie elektroninio dokumento ir elektroninio (-ių) parašo (-ų) tikrinimą (tikrinimo data)	Tikrinant dokumentą nenustatyta jokių klaidų (2026-03-24 09:43:54)
Elektroninio dokumento nuorašo atspausdinimo data ir ją atspausdinęs darbuotojas	2026-03-24 09:43:54 atspausdino Indrė Sušinskienė
Paieškos nuoroda	-
Papildomi metaduomenys	-